

BİR KIYI KENTİNDE BİLGİ MERKEZİ OLUŞTURULMASI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Mehtap BİRGİLİ

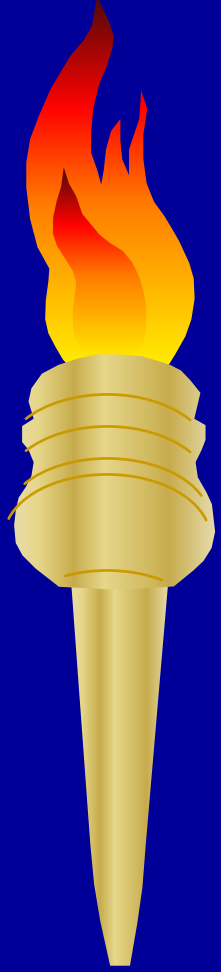
TRT Genel Müdürlüğü
Yapı İşleri Daire Başkanlığı
Yapım Müdürü
ORAN / ANKARA

mehtap.birgili@trt.net.tr

Gürcan BANGER

Sarar Şirketler Grubu,
Yönetim Kurulu Danışmanı
Organize Sanayi Bölgesi
ESKİŞEHİR

gurcan.banger@sarar.com

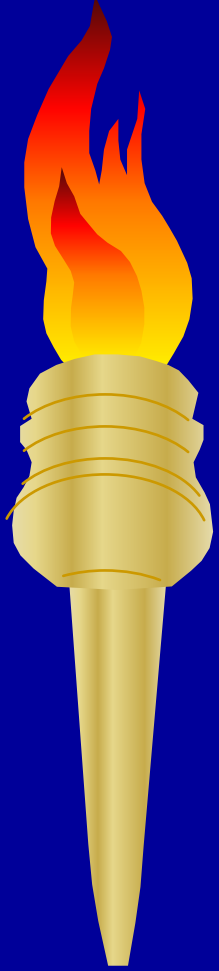

Yaşadığımız Mekân

- Kimi zaman kimliğimizi belirleyen, kimi zaman kimliğimizi ifade eden göstergelerden biridir.
- Mekânımız, ruhen bile olsa 'burasıdır' ve başka mekânlardan farklıdır.
- Yaşam ve mekânda farklılık yaratmak ise, apayrı bir sanattır.
- Doğal olarak; farklı olabilmek için önce ayağımızı sağlam bir zemine basmamız gerekir.

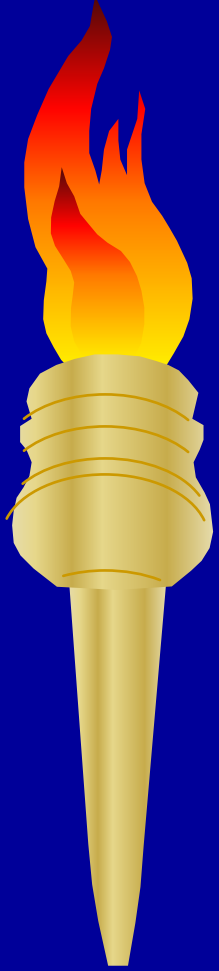
Dünya Ölçeğinde Mekân

- Dünya ölçeğinden kendi mekânımıza baktığımızda, kendimizi tanımladığımız mekânın küçüldüğünü gözleriz.
- Bazen bir ülkenin mensubu olma ya da bir kente ait olma kimliğinden sıyrılıp; bir mahalleye, bir yöreye ait olma kimliğini öne alırız.
- O zaman Kıbrıslı olmak kadar Gazimağusalı olmak da değer kazanmaya başlar.
- **Önemli olan, bireyi neyin farklı kıldığı ve onun kendini nereye ait hissettiğidir.**

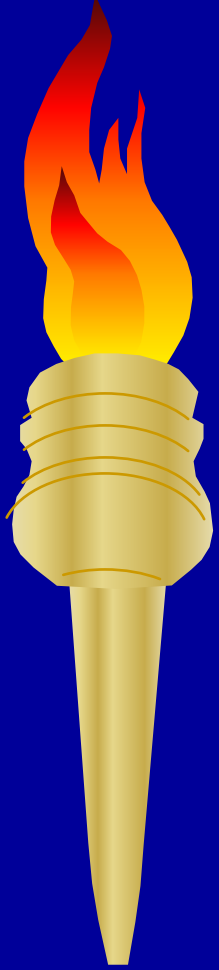
Değişim

- **Son 40 yıldır değer yargılarımız değişmeye başladı.**
- **Yakın çevremiz kadar dünya da değişiyor.**
- **Toplum olarak;**
 - karadan denize,
 - az güvenliden çok güvenliye,
 - az gelişmişten çok gelişmişe,
 - umutsuzluktan umut vaat eden yörelere doğru göç etmeye ya da yer değiştirmeye başladık.
- **Ait olduğumuz mekân anlamında tanımlanan köklerimiz adeta söküldü.**
- **Oysa 'ait olma duygusu' vefalı bir dost gibidir.**
- **Dünden gelen kimliğimiz, her birimizin vazgeçilmez bir parçasıdır.**

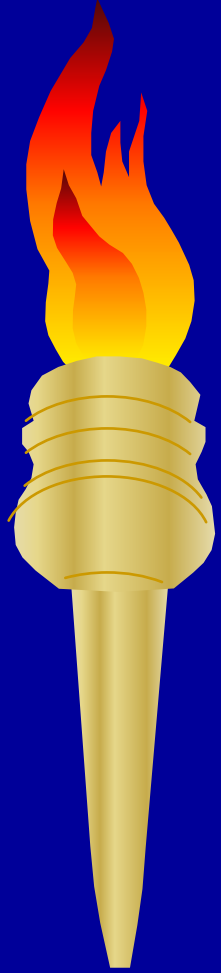

Çoğulculuk

- İletişim ve sosyal alışveriş içinde diğerlerinden kopmaksızın herkesin kendi dünyasını kurup yaşamasıdır.
- Paylaşım kültürünün yerleşip gelişmesi kaynaşmayı sağlar.
- Çoğulculuk ekseninde gelişim arzusuyla vizyon belirleme çabası güdülecekse; dar kapsamlı etnik, kültürel ve sosyal sığınak arayışı yerine farklı kimliklere sahip yurttaşlarla aynı kentte yaşamının keyfine paydaş yapılanmanın benimsenmesi gerekir.

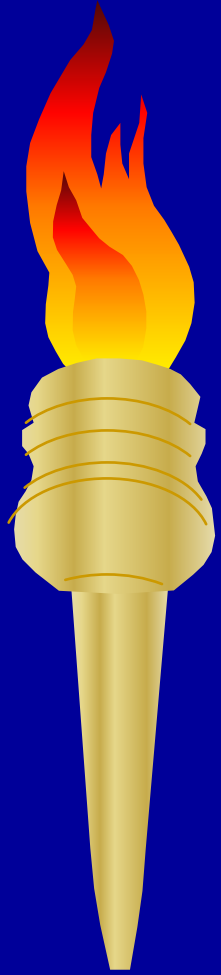
“KKK: Kıyı yerleşimleri–Kültür–Koruma” Ana Ekseninde

- Ekonomik ve sosyal gelişimin desteklendiği mekânsal planlama amacı güdülmelidir.
- çağdaş yaşam koşulları içinde;
 - mevcut değerlerimize sahip çıkmak,
 - değerlerimizi canlı tutarak yaşatmak,
 - koruyup geliştirerek geleceğe taşımak gerekmektedir.
- Kentin anlam ve değerinin arttırılması;
 - Küreselleşmenin kayıp ve kazanımlarının gözetilmesi,
 - kent kültürü,
 - kent gelişimi,
 - bilgi,
 - toplumsal mutabakat,
 - çevreye saygı” ekseninde bir buluşma tasarlamakla mümkün olacaktır.

Gazimağusa kentini farklılaştırmak üzere;

“Gazimağusa Tümleşik Sayısal Bilgi – Belge Merkezi” kurulması önerimiz de bu bakış açısıyla biçimlenmiştir.

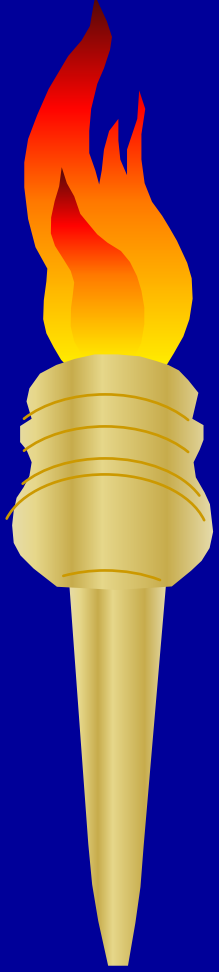

Kent Kaynakları

- **Gelecek kuşaklara doğru ve olumlu mesajlar vermek istiyorsak;**
öncelikle, geçmiş yaşamların bıraktığı değer ve kültürlere hak ettikleri saygıyı göstermek zorundayız.
- **Güçlükler ve sorunlar, yaşamımızda değerli, anlamlı ve önemli olan unsurları öne çıkaracaktır.**
- **Girişimcilik ruhumuzun rehberliğindeki sorgulama süreci,**
yaşam adına yeniliklerin arandığı düşünce mekanizmasını geliştirecek,
gizli kalmış potansiyelimizi harekete geçecektir.
- **Problemlerimiz gücümüzü ve kapasitemizi algılamamıza vesile olacak;**
sahip olduklarımız, sahip olmayı düşlediklerimiz,
“yetenek, destek ve becerilerimiz” başlıca kaynaklarımız arasında yerini alacaktır.

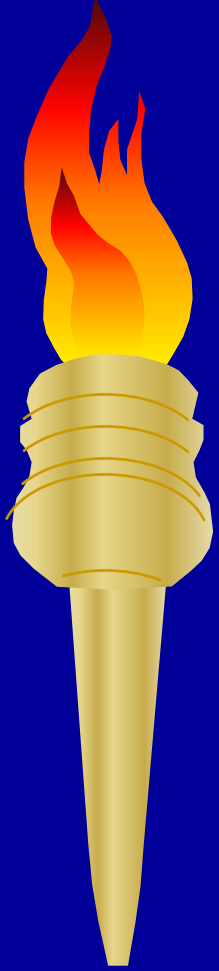
Yerel Potansiyel Envanteri

- Kıyı kenti olma misyonunu üstlenerek;
 - doğal ve kültürel varlıkları koruyup geliştirmek,
 - değer katmanlarımızı yaşatabilmek,**“yerel potansiyel envanterinin” belgelenmesi ile mümkündür.**
- Tarihî dokuyu bozmaksızın bir kentte ekonomik girdi bekleniyorsa;
“turizm potansiyelinin” irdelenmesi gerekir.
- Turizm potansiyelini;
çirkin yapılaşma ile değersiz ve anlamsız kılmak yerine, akılda kalacak değerlerle zenginleştirmek ancak **kültürel değerlere gereken özeni göstermekle mümkün olacaktır.**

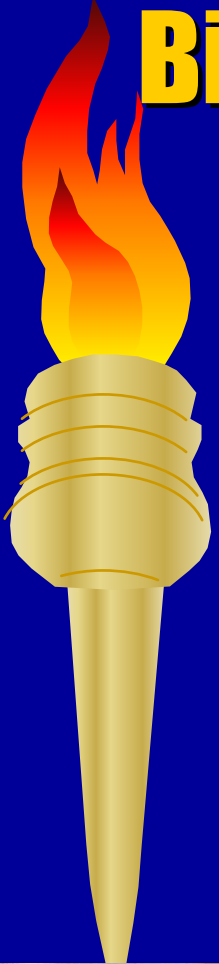
Kent Vizyonu

- **Kentlinin;**
“kendine, kentine, kültürüne, geleceğine nasıl baktığı, ya da gelecekte ne beklediği” sorularına cevap araması,
- Bulduğu cevaplara uygun, doğru ve yerinde kararlar vermesi ile “**kent vizyonu**” belirlenebilir.
- **Vizyonun oluşumunda;**
girişken, özendirici, hevesli ve donanımlı olma zorunluluğu vardır.
- **Kente ilişkin sorun çözme yönteminde;**
 - “kendiliğinden gerçekleşecek büyüme” tarzı dışında, rasyonel örgütlenme hedeflenmeli,
 - toplumsal mutabakat için ortak akıl mekanizması kurulmalı, mekanizmanın işlerlik kazanması temin edilmeli,
 - ikna ve sosyal rıza yöntemiyle gelişecek plan ve projelendirmede **halkın katılımı** aranmalıdır.

Bilgi ve Bilgi Deposu Kütüphaneler

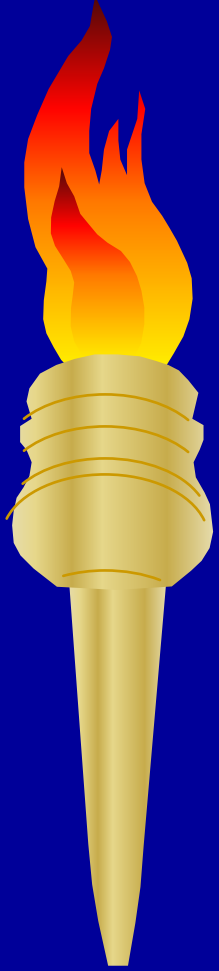
- 1950'li yıllara kadar üretim için sermaye, işgücü, enerji ve hammadde önemli girdiler olarak kabul ediliyordu.
- Bugünü farklı kılan unsurlardan birisi, artan bilgi ihtiyacıdır.
- **Bilgi** artık üretim için vazgeçilmez girdilerden biridir.
- Çağlar boyunca en önemli bilgi depoları arasında kütüphanelerin önemli bir yeri olmuştur.
- Tarihte ünlü kentler, aynı zamanda ünlü kütüphaneleri ile anılmışlardır. Eski çağların İskenderiye Kütüphanesi efsane niteliğiyle hala akıllardadır.

Kentler, üniversiteler ve kütüphaneler birlikte övgüyle dilden dile anlatılmıştır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Gazimağusa / KKTC

Bibliyografya (Kaynakça)

- Yazının bulunuşundan bu yana üretilmiş yazılı eserlerin değerinin asla değişmeyeceği gerçeğinden hareket edilirse;
Bibliyografya (Kaynakça)
“yazınsal ve bilimsel türdeki kaynaklardan, halkın çabuk ve güvenle yararlanabilmesi için mevcut kütüphane olanakları ile eldeki repertuarın değerlendirilmesi işlevi olup,
- bilgilerin ticari ya da bilimsel bir kullanım için belli yöntemlere göre araştırılması, tanıtılması, betimlenmesi, sınıflandırılması işlemlerini kapsar.
- Elde edilen verilerin istatistikî değerlere dönüştürülmesi neticesinde;
 - bir çağın,
 - bir çevrenin düşünsel etkinliğin ipuçları alınabilir.

Kütüphane Otomasyon Sistemi

- Bilişim teknolojilerinin gelişmesi ile bilgiye hızlı ve kolay erişim engeli aşılmış, "Kütüphane Otomasyonu Sistemi" işlerlik kazanmıştır.
- Otomasyon sistemi içinde;
 - belge sağlama,
 - sorgulama,
 - katalog tarama,
 - kataloglama,
 - rezervasyon yapma,
 - süreli yayınların denetimi kolaylaştığından insana odaklı hatalar minimum seviyeye inmiştir.
- Kütüphanecilik giderek "Tümleşik Sayısal Bilgi - Belge Merkezi" olma niteliğine bürünmüştür.

Akıllı Kütüphane ve Veri Madenciliği

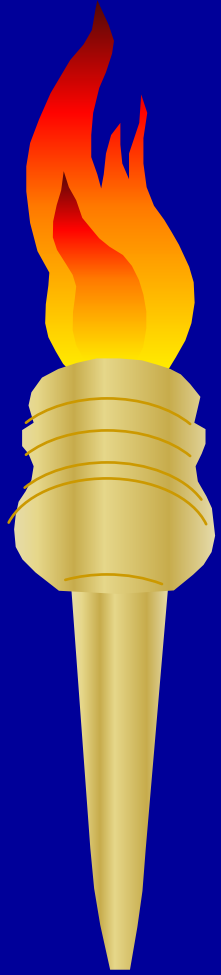
- Tümleşik bilgi-belge merkezinin çalışma anlayışı “akıllı kütüphane” tanımlamasıyla da ifade edilebilir.
- Akıllı kütüphanecilikte “veri madenciliği” adı verilen yaklaşımla; hizmet sunumunda kalite, performans, okuyucu memnuniyeti türündeki bilgilere ulaşılabilmektedir.
- Veri madenciliğinde, “itme” ve “çekme” teknolojilerinin desteğiyle, yerel ağ veya Internet ağı üzerinden kütüphaneye bağlanan kullanıcılar hakkında da bilgiler edinilmektedir.
- Sürekli gelişen bir kimlikle; kütüphane bölümlerinin kullanılma sıklığı, verimli kullanımın yol ve yöntemleri türündeki sorgulamalar neticesinde istatistiksel değerlendirme ve analizler yapmak, yapay zekâ uygulamaları gerçekleştirmek mümkün olmaktadır.

Günümüzde Eğitim

- **Günümüzde eğitim, günlük yaşamın sürekliliği olan bir parçası haline gelmiştir.**
 - uzaktan öğretim,
 - **Internet'e dayalı öğretim gibi yeni yöntemler daha çok ilgi görmeye başlamış,**
 - **ağ ve Internet ortamlarında çift yönlü iletişim,**
 - **sanal olarak paylaşılan beyaz tahtalar,**
 - **belge geliştirmede sanal paylaşım,**
 - **kolay dosya transferi gibi kullanım kolaylıkları yeni eğitim yapısının çatısını oluşturmaktadır.**

Artan Bilgi İhtiyacı

- **Bilgideki hızlı ilerleme sayesinde bilgi de hızlıca gelişip değişmektedir.**
- **Eğitilmiş işgücü açığı, eğitime ve bilgiye ulaşmayı acil hale getirmektedir.**
- **Aynı eğitime ve bilgiye ihtiyacı olanlar, Dünya'nın her yanına yayıldığından eğitime ihtiyacı olan nüfusun da büyük bir hızla arttığı gerçeği dikkate alınmalıdır.**
- **Çalışma koşullarının esnekliği; eğitim ve bilgiye erişim koşullarının esnek olmasını gerektirmekte, istenen hızla, mesafeyi dikkate almaksızın bilgiye ulaşma ihtiyacı belirginleşmektedir.**
- **Geleneksel "just-in-case (gereksinim duyulursa diye/önlem olarak)" görüşü yerine "just-in-time (gereksinim duyulduğu anda)" ilkesini benimseyerek "bilgi ve belgeye erişim mi, yoksa bilgi edinimi mi" tartışmaları sürdürülmektedir.**

Sayısal Bilgi Merkezleri

- 1970'li yıllardan bu yana ivmelenerek gelişen bilişim ve iletişim teknolojileri kütüphaneleri bilgi ve belge merkezleri haline dönüşmeye yöneltmiştir.
- İş modellerinin sayısal ortama taşınmasıyla bilgi merkezleri için;
 - sanal kütüphane,
 - elektronik kütüphane,
 - masaüstü kütüphane,
 - çevrimiçi kütüphane,
 - bilgi otoyolu,
 - duvarsız kütüphane,
 - kâğıtsız kütüphane,
 - kablolu kütüphane,
 - esnek kütüphane veya
 - sayısal bilgi merkezi ifadeleri kullanılmaya başlamıştır.

Sayısal Bilgi Yolculuđu

- Bilgisayar donanımında yaşanan gelişmeler, yazılımın önünde yer almış, donanım fiyatlarının ucuzlaması, bilgisayarın daha yaygın kullanılmaya başlaması ile 'veri tabanı' ve 'sanal görSELLİK' alanlarında çok başarılı yazılımlar üretilmiştir.
- Biliřimin gelişme dönemlerinde sayısal bilgilerin kaydı için disket, CD veya DVD gibi ortamlardan yararlanılmış, (çok büyük bir ađ sistemi ve bir paylaşım ortamı olan) Internet'in daha yaygın kullanılmaya başlaması ile sayısal bilginin dolaşmasında önemli kazanımlar elde edilmiştir.
- E-belgeler için sayısal bilgi kaydetmede ve depolamada yeni yaklaşımlar oluşmuş, bellek ve depolama teknolojilerindeki gelişmeler, sayısal bilgi depolarının sınırsız işleyişinde yeni ufuklar açmış, önce basılı olarak tutulan kitap, periyodik dergi ve belgelerin sayısal ortama aktarılmasına geçilmiştir.

Sayısal Bilgi Yolculuğunda Bu Gün

- Sayısal kütüphanelerdeki kaynaklara İnternet veya bilgisayar ortamından erişebilmekte, basılı materyal bilgileri yanında sayısal biçimlerde kaydedilmiş; CD, DVD, medya iletişim ortam ve argümanlara da kolaylıkla ulaşılabilir.
- İnternet ortamında kitap ve benzerlerini pazarlayan dağıtıcılara çevrim-içi sipariş verilebilmekte, istenen eserlerin dosya halinde sayısal kopyalarını satın almak mümkün olmaktadır.
- Sayısal müzik çalan mp3 aygıtlarını andırır biçimde elektronik kitap okumayı sağlayan 'e-kitap okuyucusu' denen yeni bilgisayar aygıtlarının yaygınlaşacağı günler de yakın sayılır.

Sayısal Bilgi Tarama ve Arama

- Bilgisayarı diğer insan buluşu aygıtlardan ayıran iki özellik, çok yüksek hız ve programlanabilirliktir.
- Sayısal bilgi merkezinde aranan bir belgenin katalog kaydından hızla kendisine ulaşılabilenkte, diğer belgelerle bağlantı kurulabilmektedir.
- **Internet ortamında vazgeçilmez yardımcılar olan arama motorlarının gelişmesi ile sanal kütüphanelerde arama ve tarama yapabilme potansiyeli gelişmiş, sözcük ve ifade taramaları yapmak kolaylaşmıştır.**

E-Kütüphane

- Kütüphanelerde bilişim temelli iş modelleri; kitap ve periyodik basılı materyallerin kataloglanmasıyla başlamıştır.
- Yoğun biçimde kartlar veya defterler üzerinde tutulan kayıtlar, bilgisayar teknolojilerindeki gelişme ve ürün fiyatlarındaki hızlı düşüş sayesinde sayısal ortama aktarılmıştır.
- Aranılan bir eserin ya da eser sahibinin bilgisine daha hızlı ulaşım sağlanmıştır.
- Kütüphane kayıtlarının Internet ortamına aktarılmasıyla, fiziksel mekân ve mesafe sıkıntıları ortadan kalkmıştır.
- Ülkeler ve şehirler arasındaki saat farkı nedeniyle çalışma, dinlenme ve diğer amaçlara ayrılmış zamanları arasında yaşanan uyumsuzluk giderilebilmiştir.

Bilişim ve Internet olanaklarından yararlanıldığı için; saat farklarından kaynaklanan problem ortadan kalkmıştır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Gazimağusa / KKTC

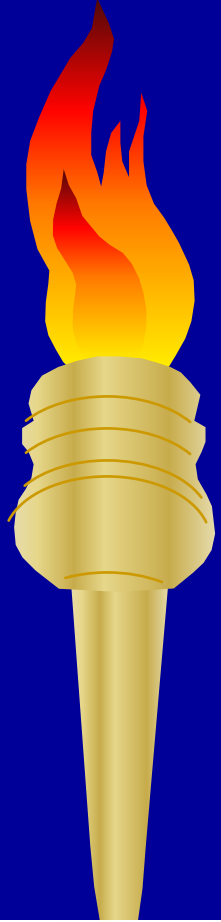
E-Kütüphane

- Sanal ortamlardaki e-kitaplar dışında engellilerin kullanımına uygun, bilgisayar ağından erişilebilen sesli kitaplar kütüphanelerde yerini almaktadır.
- Video, film ve belgesel kütüphanelerinin yaygınlaşma ihtiyacı göz ardı edilemeyecek boyuta varmıştır.
- Kitap ve mikrofilme ek olarak; belge, ses, müzik, görüntü depolamak için yeni ortamlar geliştirilmiş, CD ve DVD türleri giderek daha yaygın kullanıma erişmiştir. **Günümüz kütüphanelerinin bir bölümü, CD ve DVD koleksiyonlarından oluşmaktadır.**

E-Kütüphane

- Sayısı az olan ve korunması gereken el yazması tarihî kitaplara ve diğer nadir eserlerin sayısal olarak taranıp elektronik kopyalarının sayısal bilgi merkezinde bulundurulması ile bilgiye erişim kolaylaştıracağından araştırmacılar açısından rahatlık temin edilecek, bilimsel çalışma sayısı ve kültürel üretim hacmi de artacaktır.
- Diğer yandan kitapların sayısal kopyalarının bulunması fikri, basılı tüm eserler için düşünüldüğünde; basılı eserlerin saklanması, depolanması veya kullanıma sunulması için gerekli fiziksel mekân ihtiyacında da azalma olacaktır.
- Kütüphane çalışanları ve yöneticilerin geleneksel rolleri değişecek, bilgi-belge merkezinde rutin işler minimum seviyeye indiğinden, bilgi-belge merkezindeki işleyişe dikkat etmek için daha fazla zaman doğacak, yapılan işlerin daha etkin bir biçimde gerçekleşmesinde "fikir üretebilme, etkin kararlar alabilme, uzak görülü planlar hazırlayabilme" aşamalarının önü açılacaktır.

Küreselleşme ve Değişim

- **Bilişim ve iletişim:** Daha yaygın
 - **Finans:** Daha akışkan
 - **Piyasa:** Tümleşik ve sanallaşan bir görünümde, erişimi ve ulaşımı kolay
 - **Sermaye:** Nitelikleri değişmiş, mali olan sınıai olanın önünde
 - **Üretim:** Platform olarak tekleşip tümleşmekte, tüketim güdümlü
- İş yapma modeli:** Yenileşmekte

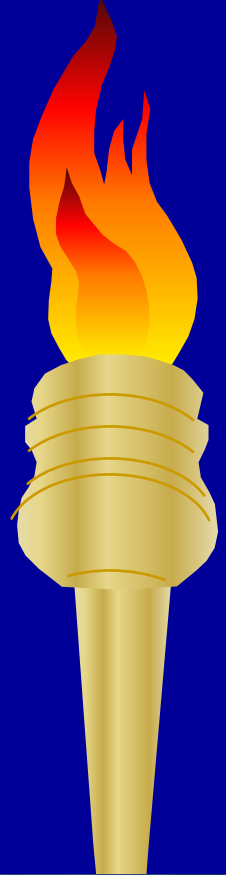
Küreselleşme ve Değişim

- **Rekabet:** Küresel
- **Genel ölçek:** Küresel ve ulus-aşırı
- **Kalite:** Artık zorunlu bir 'standart'
- **Farklılık:** Her unsur kendininkini yaratmak zorunda
- **Değişim:** Her ölçekte geçerli.
Değişimin kendisi de değişiyor

Küreselleşme-Bilgi ve Kent

- Küreselleşme sürecinde;
 - teknoloji hızla ilerlemekte,
 - bilginin önemi ve değeri her geçen gün artmakta,
 - iş yapma modelleri sayısallaşmakta,
 - sayısal tabanlı iş modellerine geçilmekte,
 - Sermaye ve finans hareketleri akışkan yapılanmasıyla coğrafi sınırları zorlamakta,
 - Ulusal sınırların netliği kaybolmakta,
 - Ekonominin önderliğinde şekillenen rekabet; sosyal ve kültürel boyutta kendini göstermekte,
 - Küreselleşmenin etkileşiminden kentler de payını almaktadır.
- Artık, her kent kendi koşullarına uygun yapılanma içinde; varlığını, birikimini ve değerlerini küresel düzeyde yükseltecek önlemleri almaktan da sorumludur.

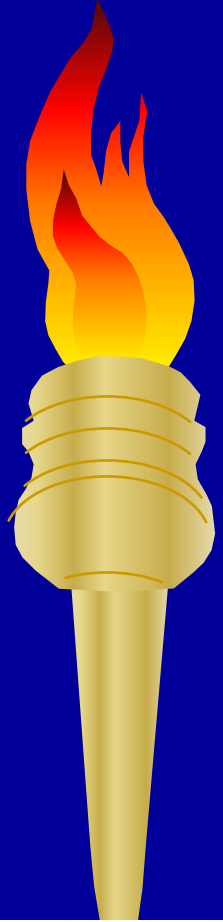
Bilgi Kenti Olma

- Bu çalışmanın oluşturulmasında önemsenen net etken; ulusal sınırların belirsizleşmesi sürecinde şehirlerin ya da kentlerin öne çıkmasıdır.
- Bir başka deyişle; pek çok alanda yaşanmaya başlayan küresel rekabet, bir başka boyutuyla **kentler arası rekabet olarak gündeme gelmektedir.**
- Bugünün Dünyasında; bilgi saklı kalamayacağı gibi, **kentler de 'kendi köşelerine' gizlenemez.** Bilgi ekonomisi, bilginin paylaşımını zorunlu kıldığından kentlerin de küresel rekabet koşullarına uyum sağlamaları gerekmektedir.
- Bir kıyı kentinde (Gazimağusa'da) sayısal bilgi ve belge merkezi oluşturulması fikri de bu noktada buluşmaktadır.

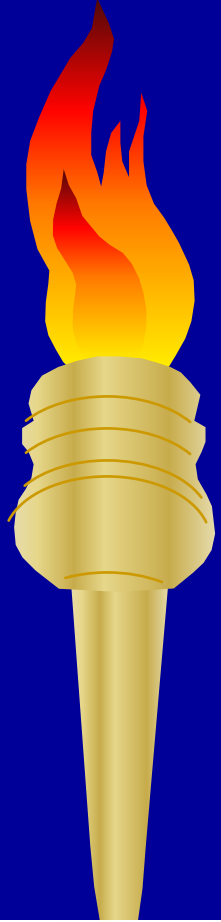
Kent ve İnovasyon

- **Günümüzde üretim faktörlerini sayarken;**
 - doğal kaynaklar (toprak),
 - emek,
 - sermaye,
 - girişimcilik yanında
 - **bilgiden söz etmemek mümkün değil.**
- **Bilginin üretimi ise çağa damgasını vuran çok genç süreçlerin başında gelmektedir.**
- **Son yıllarda buluşçuluk ve yenilikçilik (inovasyon) alanlarındaki gelişmeler, bilginin öneminin artmasına ve bu konudaki farkındalığın yükselmesine vesile olmuştur.**

Bilgi ve Kent Belleği

- Bugün sadece verileri elde etmek ve bilgiyi üretmek yeterli değildir. Üretilen bilginin paylaşılması ve diğer üretim süreçleri ile iş modellerine eklenmesi yeni bir gündem konusu olarak karşımızda durmaktadır.
- Bilginin üretimi konusu, önceki çağ ve dönemlerden farklı özellikler göstermektedir.
- Bilginin üretildiği ve kullanıldığı süreçlere katılım ve buna bağlı olarak bilginin paylaşımı, çağı farklılaştırıcı özelliklerle donatmaktadır.
- Çağın önümüze koyduğu farklılıklar, düşüncenin ve bilginin örgütlenmesinde de yeni yaklaşımları zorunlu kılmaktadır. Sayısal bilgi ve belge merkezleri, bu tür bir örgütlenme ihtiyacına da cevap verebilecek, kent belleği oluşturulması fikrini de geliştirebilecektir.

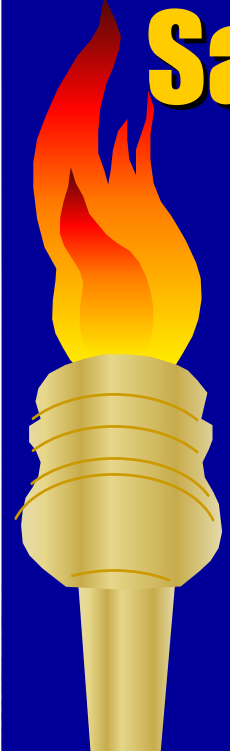

Sayısal Bilgi Belge Merkezi ve Kent

- Sayısal bilgi – belge merkezinin ana fikri; **kentin öne çıkarılması yanında bilginin paylaşılması olduğuna göre bu felsefeye uygun paylaşılabilir ve açık nitelikli tercihlerin yapılması yararlı olacaktır.**
- Sayısal kütüphanenin donanıma ilişkin bölümü konusunda kaynak bulup tedarik edilmesi dışında öngörülecek başka bir yan yoktur.
- **Ancak; yine de birkaç noktaya işaret etmek gerekir. Bunlar;**
 - Donanımın ekleyerek (veya değiştirerek) geliştirilebilir olması açısından açık uçlu olması,
 - Kayıtlı bilgilerin heba olmaması için kayıt ortamlarının ömrü ve yedekleme işlemleri konusunda özenli davranılması,
 - Kayıt ortamları teknolojileri sürekli izlenmesi,
 - Depolanmış bilgilerin okunamaz / kullanılamaz hale gelmesi ihtimaline yönelik önlemler alınması,
 - Kullanılacak yazılımların; sayısal merkezin paylaşımcı erişim felsefesine uygun, gelişime açık ve özgür yazılım yönünde olması gerekir.

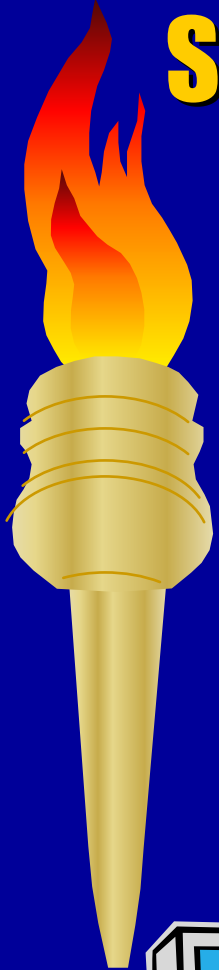
Böylece; bu merkezin yer alacağı bölgede açık kodlu özgür yazılım konusunda bir iş ve istihdam geliştirme imkânı da sağlanmış olacaktır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Gazimağusa / KKTC

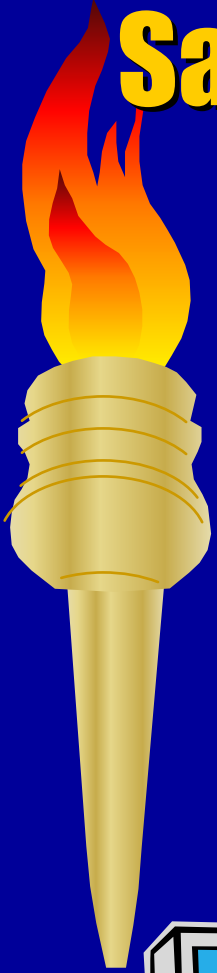
Sayısal Bilgi ve Belgenin Güvenilirliđi

- Internet'in bir enformasyon (bilgi) ortamıdır. Ancak, Internet'in bir dezenformasyon (karşı-bilgi) ortamı olduğu da gözden uzak tutulmamalıdır. Bilimsel ortamlarda Internet'ten elde edilen bilginin kaynak / referans gösterilmesinde ciddi sorunlar yaşanmaktadır.
- Bir kentin simge olarak öne çıktığı bir sayısal bilgi – belge merkezinin bu tür sakıncaları ortadan kaldırması, güvenilirliği ve kalitesinden kuşku duyulmamasını sağlayacak altyapıyı oluşturması, güvenilirliği ve kalitesi konusunda 'açık standart' çalışmaları yürütmesi gerekmektedir.
- Tüm dünyada bu çerçevede çalışma yapan sivil toplum kuruluşlarının ve toplulukların sayısı hızla artmaktadır. Sözü nü ettiğimiz türden bir bilgi merkezi, bu çalışmaların koordinasyonu açısından ek faydalar yaratabilir.

Sayısal Bilgi ve Fikri Mülkiyet Hakkı

- Başlangıçta, müzik eserlerinin Internet ortamında mp3 formatında paylaşılması amacıyla sayısal kütüphane benzeri uygulamalar üretilmişti.
- Ancak; genelde fikri mülkiyet, özelde telif hakları gündeme gelmiş, eser üreticileri ve satıcılarının kâr beklentileri açık erişimli paylaşımın önüne engel koymaya başlamıştır.
- Sayısal kütüphane sisteminde güvenli ve ayrıntılı finansal model çalışmaları yaparak, bu tür sıkıntıların aşılabileceği düşünülmektedir.
- Her ne kadar; fikri mülkiyet ya da telif hakları bilgiyi kâra endeksleme olarak algılanıp bilgi yayılmasının önünde bir engel gibi görünse de kısa vadede bilimde ve sanatta daha üstün nitelikli eserler üretmek için teşvik edici unsur olacaktır. Uzun vadede ise; yaratıcı nitelikleri yüceltmek için etken rol üstlenebilir.

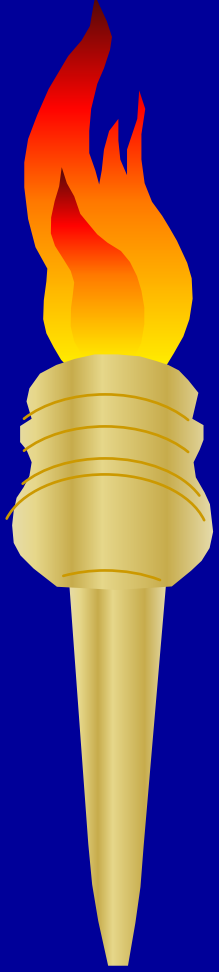

Fikrî Mülkiyet Hususu

- Sayısal ortam, aynı belgeye birden fazla kişinin aynı anda başvurabilmesini sağlamakta, kitap rezervasyonu gibi önemli bir sorun da ortadan kalkmaktadır.
- Ancak; aynı ürünün (örneğin kitabın) aynı anda birden fazla kişi tarafından kullanılıyor olmasından kaynaklı yeni fikrî mülkiyet hususları doğmaktadır.
- Lisans, patent ve marka tescili gibi diğer konularda yaşanan küresel ve ulusal sorunlar, kitabın çoklu kullanımını açısından yeni sorun ve çözümlere de vesile olacaktır.

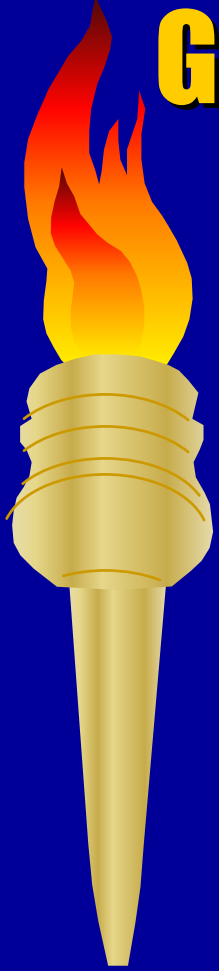
Kent Ölçeğinde Bilgi

- Bilişim teknolojisi ulusların gelişmişlik göstergeleri arasında yer almaya başlamıştır. Bilgiyi üreten, bilgiye ulaşan ve topluma yaymayı başarabilen ülkeler, yeni bilgi ve belgelerin üretilmesi için bilgi-belge merkezlerine gereken önemi ve kaynağı hazırlamaktadır.
- Bu yönde olumlu adımların atılması ancak bilginin "etkin, verimli, yaygın ve doğru" olarak üretimi ve iletilmesiyle olanaklıdır.
- Sayısal bilgi merkezleri arasına yeni ağlar kurmak, yerel potansiyel envanteri türünde bilgi ve belge envanterlerinin oluşturulmak ya da mevcut envanterin zenginleştirilmesi sağlamak
- **KENTİ AYRICALIKLI** kılacaktır.

Gazimağusa Kentini Farklılaştırma

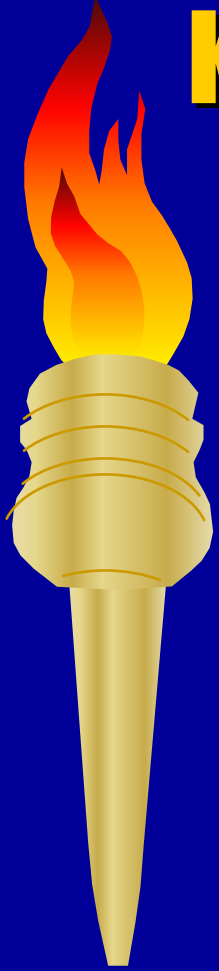

- Bildirimizde;
 - ✓ Bilginin üretim araçları arasında yerini almasıyla bilgi ve belgeye ulaşım hızının her geçen gün, daha bir değer kazanması dikkate alınmış,
 - ✓ bilgi teknolojisinin yapısal ve yönetsel etmenlerinin kente katkısı düşünülmüş
 - küresel süreç,
 - kent kültürü,
 - kent gelişimi,
 - bilgi,
 - toplumsal mutabakat
 - çevreye saygı ekseninde bir buluşmanın Gazimağusa kentini farklılaştırabileceği fikri üzerinde durulmuş,
- “Gazimağusa Tümüleşik Sayısal Bilgi – Belge Merkezi”**
kurulması öngörülmüştür.

Önerimizin tüm parametreleriyle gerçekleştirilmesi durumunda; küresel düzeyde erişime ve paylaşımına açık niteliğiyle donanımlı bir kütüphanenin şehre katacağı kültürel zenginliğin ekonomiyi de geliştireceği düşünülmüştür.

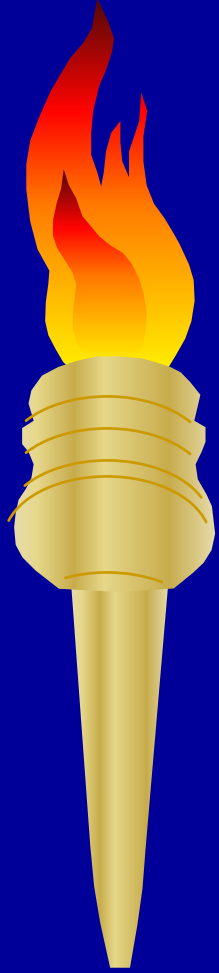
KKTC'nin Varlığı ve Varlığının Savi

- Nev'i şahsına münhasır bir ülke olan Kıbrıs, birçok ülkeye ev sahipliği yapmış olmanın getirdiği kültürel birikimle donanımlıdır.
- Ancak; stratejik önemi yüzünden kimlik bunalımı sorunuyla yüz yüze kalmakta, kimliğini ispatlama sıkıntısı çekmektedir.
- Bu bakımdan, KKTC'nin bu günkü varlığının gerekçesini; uluslar arası arenaya taşıma mecburiyeti vardır. Mevcut eski eserlerin kayıtları ya da tapu mahiyetindeki belgeler üzerinde özenli, dikkatli ve titiz bir çalışma gerekmektedir.
- Osmanlı devletinin bıraktığı kültür birikiminin "bilgi, belge ve kayıtlar" düzeyinde işlenmesi kadar bu güne eklemlenerek geliştirilmesi de hayati önemdedir.
- Öncelikle; Vakıflar ve Eski Eserler Genel Müdürlüğü ya da askeri arşivlerdeki kayıt, belge ve bilgiler dijital ortama taşınmalı, tüm Dünya'nın dikkatine sunulmalıdır. Uluslararası camiada haklılığımızı ispatlamak için en uygun yöntem de budur.

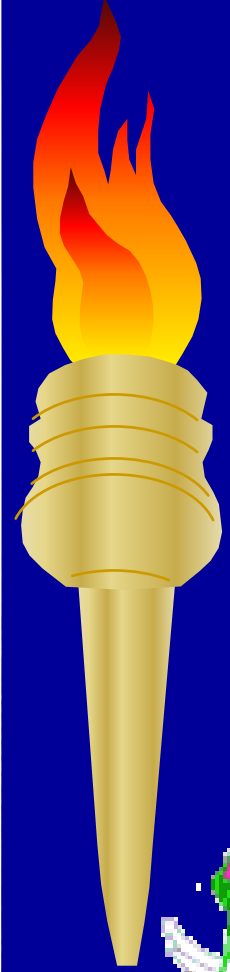

Sonuçlar

- **Yeni ve çağdaş nitelikteki "Gazimağusa Tümleşik Sayısal Bilgi – Belge Merkezi";** veri madenciliği yaklaşımıyla
 - ✓ toplumsal talep ve beklentileri sorgulama olanağına kavuşacak,
 - ✓ demokratik gelişim bilincini destekleyecek,
 - ✓ kent kültürünün önderliğinde rekabet gözetilerek yerel potansiyel envanterleri çıkarılacak,
 - ✓ toplumsal enerji fikrî üretime yöneltilecek,
 - ✓ ekonomik ve sosyal alanlarda kent gelişimi sağlanacak,
- **Böylece;**
 - ❖ Kıbrıs politikamızın dayanakları toplumsal mutabakat ekseninde buluşacak,
 - ❖ KKTC'nin varlık nedeni onurlu ve kişilikli bir platforma taşınacak,
 - ❖ Uluslar arası camiaya haklılığımızı anlatabilecek sağlıklı bir yapılanma gerçekleşebilecek,
 - ❖ küreselleşme sürecinin uzantısında seyreden kentler arası rekabetten başarılı sonuçlar alınabilecektir.

**Sizi sıklamamış olmayı diliyor,
ilginiz ve sabrınız için
teşekkür ediyorum.**

Mehtap BİRGİLİ
mehtap.birgili@trt.net.tr

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Gazimağusa / KKTC

